СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
СОФИЯ
Вх. № НУ1-179
09.11.2026 г.

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. дн Пламена Георгиева Йовчевска, Институт по аграрна икономика, Селскостопанска академия,
професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление" (селско стопанство)

Относно: провеждане на конкурс обявен в ДВ, бр. 70 от 04.08.2026 г., от Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян за заемане на академичната длъжност **„доцент"**, по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (земеделие)".

Основание за представяне на рецензията: Участие в състав на научно жури, съгласно Заповед № РД 05-187/07.10.2026 г. от Председателя на ССА проф. дн Стефан Гандев и решение от първото заседание на научното жури, проведено на 08.10.2026 г.

Участник в конкурса: гл. ас. д-р Катерина Ангелова Чуркова

При изготвянето на настоящата рецензия са спазени нормативните изискванията на *Закона за развитие на академичния състав на Р България,* както и *Правилника за приложение на ЗРАСРБ* в Селскостопанска академия от 2025 г. Оценките и констатациите на рецензента са резултат от критичния преглед/прочит на вида, съдържанието и качеството на материалите, представени в настоящия конкурс за АД „доцент".

❖ **Кратко представяне на кандидата**

Катерина Ангелова Чуркова е родена в гр. Троян. През 2008 г. завършва средно образование в СОУ „Св. Климент Охридски" в родния си град. Специализираният „Природоматематически" профил осигурява на кандидата задълбочено обучение в направление „Информатика", надградено с интензивно изучаване на английски език. Гл. ас. д-р Чуркова придобива през 2012 г. бакалавърска степен по специалност „Счетоводство и контрол" в Стопанския факултет на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий" - гр. Велико Търново. Две години по-късно, след надграждане на обучението в същия факултет на ВТУ «Св. Св. Кирил и Методий», кандидатът получава диплом за магистър по специалност „Финансово-счетоводен мениджмънт" В периода 18.01.2021-09.11.2023 г. се обучава в докторантура в Институт по аграрна икономика при Селскостопанска академия. След успешна защита на дисертационен труд: *„Икономическа*

ефективност и екологичен ефект при производство на фуражи от естествени и изкуствени тревостои в планински условия" получава ОНС «доктор». Кандидатът владее английски език на ниво В2. В периода 2014-2021 г. упражнява трудова дейност като счетоводител в „РИКО СТИЛ" ООД – гр. Троян, където изпълнява основни задължения и спазва отговорности, произтичащи от характера на заеманата длъжност. От 18.01.2021 г. Катерина Чуркова е в числения състав на учените на Селскостопанска академия. Заема академичната длъжност «асистент» в Института по планинско животновъдство и земеделие – Троян, а от 27.05. 2024 г., е назначена на АД «главен асистент».

Катерина Чуркова е активен участник при организирането/провеждането на редица научни форуми в ИПЖЗ - Троян. Секретар е на заседанията в направление „Фуражно производство и ливадарство" и отговорник при постерните сесии по време на провеждането на традиционната научна конференция с международно участие „ЕкоМаунтин на тема „Екологични проблеми на планинското земеделие" в годините от 2022 г. до 2025 г. Участник е в редколегията на специализираното научно списание на ИПЖЗ - Троян. В приложените документи кандидатът посочва участие в 1 национален и в 3 проекта, изпълнявани в рамките на Селскостопанска академия, с тематична насоченост в области от компетентността на автора. Гл. ас. д-р Катерина Чуркова представя 14 броя сертификати от участия в научни форуми. Осем от който са в Румъния. Шест са от конференции с международно участие, три в ИПЖЗ-Троян, един сертификат от АУ-Пловдив и два от ЛТУ в София. Самостоятелен автор е на три конференции, първи автор е на шест научни форума, останалите пет са колективни участия. В периода 2022-2025 г. д-р Чуркова заслужава окуражаваща оценка за укрепването на самостоятелното ѝ участие в научните събития.

Познавам добре изследователска дейност на гл. ас. д-р Чуркова като член на научното жури за конкурса за АД «главен асистент», като рецензент на тема „Продуктивна, качествена и икономическа оценка на тревните фуражи в планинските региони", успешно разработена/представена от кандидата в модул „Постдокторанти" на ННП „Млади учени и постдокторанти". Във връзка с редица творчески срещи и участия в съвместни научни форуми, си позволявам да оценя

кандидата като отговорен и задълбочен млад изследовател, търсещ/възприемчив към съветите на опитните колеги. Гл. ас. д-р Катерина Чуркова упорито и методично надгражда експертни умения и научно-творчески опит, което ѝ позволява все по-уверено формулиране на задълбочени изследователски въпроси. Като рецензент на нейния монографичен труд, с удовлетворение споделям умението на кандидата да приложи усвоените методични знания в процеса на работата с богатата емпирична база от експериментални и статистически данни. Резултатът е научна разработка, оформена и публикувана като завършено авторско изследване – монография, депозирана във фондовете на Националната библиотека «Св. Св. Кирил и Методий» на 24.04.2026 г.

❖ **Обща характеристика на представените научни трудове**

Представените научни трудове са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и ПРАС на ССА, организирани са към критериите за изпълнението на изискванията по наукометричните показатели за участие в конкурса за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.8. „Икономика“, научна специалност: „Икономика и управление (земеделие)“ за нуждите на Института по планинско животновъдство и земеделие - Троян към Селскостопанска академия и потвърждават гореизказаната хипотеза. Удовлетворените изисквания са количествено и съдържателно разделени/обособени в справката за тяхното изпълнение. В *Раздел В* е представена монография – 100 т. и изискуемо съотносими към нея пет научни труда, публикувани в издания, които са реферирани и индексирани в световни научни мрежи с бази данни с научна информация (WoS & Scopus). Две от научните статии са авторски, останалите три са в съавторство. В *Раздел Г* Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (30/n) гл. ас. д-р Чуркова представя осем броя публикации (WoS & Scopus), седем от които са самостоятелни, една е в съавторство. Регистрира се превишаване на минимално изискуемите за групата 200 точки. В *Раздел Д* Цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в

световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове се включват пет статии с пет цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни. Минимално изискуемите 75 бр. точки са удовлетворени. Участие в национален научен или образователен проект е съдържанието на *Раздел Е.* Гл. ас. д-р Чуркова представя четири проекта за общо 60 бр. точки. *Количествените изисквания* за участие в конкурса за академична длъжност „доцент“ в професионално направление: 3.8. „Икономика“, научна специалност: „Икономика и управление (земеделие)“ за нуждите на Института по планинско животновъдство и земеделие - Троян към Селскостопанска академия са удовлетворени от представените научни трудове. Регистрира се превишаване на нормативно изискуемите количествени измерители/точки.

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научната продукция.

❖ **Обща оценка на представените научни трудове**

Представените в конкурса научни трудове от гл. ас. д-р Катерина Чуркова представляват задълбочено проучване в област, чиято актуалност е неоспорима и непреходна. Съдържат резултати от научноизследователски процес, разширяващ и надграждащ знанието, придобито при обучението на кандидата в ОНС „доктор”. Структурата на представеното знание в научната продукция следва основни направления от квинтесенцията на успешно защитената дисертация. Общата оценка на представените научни трудове разкрива натрупване на знание и логично, задълбочена когнитивност в експертността на кандидата. Детайлното познаване на тематичното поле, изследвано от автора, е вградено в монографията *„Икономическа оценка на агроекологичните практики при производство на фураж от бобови треви в условията на устойчиво земеделие”*(B1), Издател Инфовижън. Публикуваното изследване е свидетелство за устойчивост както при прилагането, така и при надграждането на придобитото знание от докторанта. Изследванията съдържащи се в монографичния труд предполагат/изискват прилагане/използване на интердисциплинарно знание и специфични технологични познания, процеси, в който кандидатът е подпомогнат институционално. В тази връзка трябва да се отбележи, че ИПЖЗ – Троян има

градивна традиция при предаване на поколенчески опит и знание към младите колеги. Това благоприятства д-р Чуркова при ускореното прилагане на холистичен подход, обогатяване на изследователските методи, задълбочаване процеса на анализ и обективизиране на резултатите от научната дейност. Общата оценка на представените научни трудове илюстрира умение да се използва конкретно/определено знание от различни научни области. Това е предпоставка в бъдеше гл. ас. д-р К. Чуркова по-лесно да се адаптира към задълбочаване и икономизиране на творческите си търсения, без с това да изоставя научната област, в която, с предоставените в конкурса материали, се доказва като изграден учен. Участието на кандидата в разработваните в ИПЖЗ - Троян научно-изследователски проекти на ССА, в които резултатите от научно-изследователския процес се инкорпорират, надграждат и разширяват и в други области на знанието, както и в стопанската среда, е своеобразна школа за усвояване на нови научни знания и придобиване на научно-практически умения.

Внимателен прочит на научните трудове на кандидата (и на останалите документи към конкурса) позволяват да се направи обосновано предположение, че за сравнително кратък период на интензивна изследователска работа и натрупан опит, гл. ас. д-р Чуркова успешно би могла да задълбочи експертизата си в научно-изследователската среда в ИПЖЗ – Троян, както и в сродни институти към ССА (В1, Г1 – Г8, Е18-1, Е18-3, Е1).

❖ Основни научно-изследователски постижения

Представените в конкурса научни трудове очертават устойчивия интерес на кандидата към актуалното и сложно изследователско поле на високопланинското ливадарство и фуражно производство - тематика, изискваща/фокусираща изискване за необходими знания от областта на биологията, екологията, технологията и експлицитно, знания от икономиката (не само точна икономическа оценка и надстроечно изчисляване на икономическа ефективност).

Определянето на екологосъобразни фуражни системи от подходящи видове фуражни треви и сортове фуражни култури, на базата на резултати от експериментални данни и последващ икономически анализ, обективизиран

посредством апробирани статистически методи, е *авторско постижение*, резултат от участие в научно-изследователски проекти и експериментална дейност, проведена в ИПЖЗ-Троян и в други научни звена на ССА, споделено с научната област в редица научни трудове (В1, Г7.1, Г7.7, 18.1, 18.2, 18.3, 1). Основните аналитични направления – икономическа оценка, агроекологични практики при производството на бобови ливадни треви, устойчивостта като стопански резултат се разполагат в координатната система на биоразнообразието и природно-климатичните фактори (В1, Г7.7). Този своеобразен конструкт е изследователско *постижение* и свидетелство за творческа зрялост на гл. ас. д-р Катерина Чуркова, с потенциал за задълбочено бъдещо изследване по оста природен потенциал-човешки потребности (по Маслоу)-политики. Експертният опит на кандидата от наблюдението върху експерименти и анализ, основан на агрономически и икономически показатели (Г7.7), надгражда познанията и извежда холистичния подход от описателно към аналитично ниво на изследване. Проучването по веригата на създаване на стойност проследява взаимодействието между: (1) хранителна среда – кръмна стойност – стопански/икономически резултат и (2) изхранване на животните – стопански/икономически резултат при което се рентират блага/продоволствен принос/икономически резултати… Представените в изследванията на кандидата процеси при създаване на стойност съчетават природни, биологични, технологични и икономически компоненти. Натуралните и стойностните икономически показатели се повлияват и от неблагоприятните природно-климатичните фактори, които в планинските райони засягат състоянието на екосистемите/тревостоя и условията за пасищното животновъдство. От конкретното/единичното изследване на опитните експерименти, при екстраполиране на резултатите към други сфери, би могло да се разкрие общото в надстроечния процес при създаване на блага. Например, от една страна – създаване на биологична маса/кръмна стойност посредством фертилизация, подхранване, и от друга страна, разгледано по-общо създаване на блага, с потенциал да подкрепят локалната и националната икономика (В1, Г 7.8). В тази връзка, запознавайки се със съдържанието на материалите към конкурса, бих искала да направя една алюзия/препратка. Известно е, че в съвременното

земеделие фертигацията е метод на подхранване с минерални торове в кореновата система на растенията с поливната вода. Съотносимостта на тази технология към някои от изследванията, в които участва гл. ас. д-р Чуркова, позволява да се рамкира *постижение*, което има потенциал за последваш анализ. Съчетаването и надграждането на методични подходи от различните клонове на науката е творческа възможност за учени, със знания и опит да успоредят анализите от изследванията си, предвид постигане на научно познание с обществено значим резултат. Запазването на биоразнообразието, съхраняването на тревостоя, планинското ливадарство и фуражно производство, животновъдството, стопанската дейност, икономическият ефект и икономическата ефективност са в системна връзка, която е предмет на изследване от поколения учени. Темата е с екзистенциална зависимост и непреходна значимост, до чиято квинтесенция кандидатът се докосва в редица от своите публикации. Разчитам това като съществено *постижение* на гл. ас. д-р К. Чуркова. Потенциална дискусионност на тематичната област би могла да породи нови научно-изследователски въпроси.

❖ **Приносни моменти в научните трудове**

- ✓ Обективност на представените резултати в научните трудове, обуслована от факта, че авторът извежда икономическите изследвания на базата на прецизни експериментални данни, проведени основно в опитните полета на ИПЖЗ-Троян.
- ✓ Съчетаването на знание от различни направления на науката, умело прилагане на холизъм, постигане на познание с което се разкриват, съчетават и анализират проблеми с технологичен, екологически и икономически генезис, с висока изследователска стойност при изучаването на ливадарството и фуражното производство.
- ✓ Задълбоченото проучване на специализираната тематика разкрива в научните трудове на кандидата потенциал за бъдеща дискусионност сред научната общност, с конотация към значението за система на селското стопанство като първичен отрасъл.

❖ **Критични бележки, препоръки и въпроси**

Нямам критични бележки.

Гл. ас. д-р К. Чуркова е учен, убедителен в защитаването на своите тези, което е предпоставка за откроряване на обективни изследователски въпроси. Задълбоченото старание при проучваните от кандидата казуси разкрива творчески възможности за търсене на нови и по-широки коректни научни перспективи, което е и моята окуражаваща *препоръка* за надграждане в бъдещата ѝ работа.

Предвид квинтесенцията (най-важното от същността) на присъдената на Robert E. Hall and Michael Woodford награда за икономически науки в памет на Алфред Нобел през настоящата 2026 г., имам *въпрос* към кандидата: Как виждате потенциала на ливадарството и фуражното производство в ролята им на: *„микроикономическите основи на макроикономическата стабилизация“?* Как може приносът им да се използва по-ефективно с оглед стабилизиране икономическата система и ролята на селското стопанство, благодарение на което биха се създали условия за рентиране на повече блага както в местната и в националната икономика, така и в обществото като цяло?

❖ **Заключение**

Представените в конкурса документи от гл. ас. д-р Катерина Чуркова са атестат за високоекспертни научни резултати, оформени напълно според изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и на Правилника на ССА. Въз основа на всичко посочено до тук, изказвам положителна оценка за представените в конкурса материали и с пълна убеденост предлагам на членовете на уважаемото научно жури положителен избор за заемане от гл. ас. д-р Катерина Ангелова Чуркова на академичната длъжност “доцент” в Институт по високопланинско животновъдство и земеделие - Троян по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (земеделие)” и гласуване от Научния съвет по Аграрна икономика към Селскостопанска академия.

08.11.2026 г. проф. дн Пламена Йовчевска

REVIEW

by Prof. Dsc Plamena Georgieva Yovchevska, at the Institute of Agrarian Economics, AA

professional field 3.8 Economics, scientific specialty Economics and Management (Agriculture)

Subject: holding a competition promulgated in the State Gazette, issue No70 of 04.08.2026, by the Research Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture - Troyan (RIMSA) for the academic position of "Associate Professor", in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Economics and Management" (Agriculture).

Reason for submitting the review: Participation in a scientific jury, according to Order No RD 05-187/07.10.2026 by the Chairman of the AA, Prof. Dsc Stefan Gandev and decision of the first meeting of the scientific jury held on 8th October 2026.

Participant in the competition: Chief Assistant Prof. Dr. Katerina Angelova Churkova

This review has been prepared in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Application of the LDASRB at the Agricultural Academy of 2025. The reviewer's assessments and findings are the result of a critical review/reading of the type, content, and quality of the materials submitted in this competition for Associate Professor.

Brief presentation of the candidate

Katerina Angelova Churkova was born in the town of Troyan. In 2008, she graduated from secondary school at St. Kliment Ohridski High School in her hometown. The specialized profile "Natural Sciences" provides the candidate with in-depth training in the field of "Informatics with intensive study of English". Chief Assistant Professor Dr. Churkova obtained a bachelor's degree in 2012 in "Accounting and Control" at the Faculty of Economics of the University "St. Cyril and Methodius" - Veliko Tarnovo.

Two years later, after upgrading the training at the same faculty of the University of Veliko Tarnovo, the candidate received a master's degree in "Financial and Accounting Management". During the period 18.01.2021-09.11.2023, she studied at the Institute of Agrarian Economics at the AA and received ESD "Doctor" after successfully defending her dissertation topic: "Economic Efficiency and Environmental Effect in Forage Production from Natural and Artificial Grasslands in Mountain Conditions".

During the period 2014-2021, Katerina Churkova worked as an accountant at "RICO STYLE" Ltd. - Troyan, where she performed basic duties and complied with responsibilities arising from the nature of the position held.

Since 18.01.2021 Katerina Churkova has been a member of the scientific staff of the Agricultural Academy. She holds the academic position of "Assistant Professor" at the RIMSA, and since 27.05. 2024, she has been appointed to the AP "Chief Assistant Professor".

Katerina Churkova is an active participant in a number of scientific forums at the RIMSA. She acts as secretary of the meetings in the "Forage Production and Meadow Farming" direction. Churkova was responsible for the poster sessions during the holding of the traditional scientific conference with international participation "EcoMountain" on the topic "Ecological Problems of Mountain Agriculture" in the years from 2022 to 2025. She is a member of the editorial board of the specialized scientific journal of RIMSA. In the attached documents, the candidate indicates participation in 1 national and 3 projects implemented within the framework of the Agricultural Academy, with a thematic focus in areas of the author's competence. Chief Assistant Professor Dr. Katerina Churkova presents 14 certificates for participation in scientific forums, eight of which - in Romania. Six are from conferences with international participation, three of RIMSA, one certificate from the Agricultural University in Plovdiv and two from the University of Forestry in Sofia. She is one-person author for three conferences, first author at six scientific forums, the remaining five are collective participations. For the period 2022-2025, the candidate may receive an encouraging assessment for strengthening her independent participation in scientific forums.

I am well acquainted with the research activities of Chief Assistant Professor Dr. Churkova. I was a member of the scientific jury for the competition for the position of

"Chief Assistant Professor", a reviewer on the topic "Productive, qualitative and economic assessment of grass forages in mountainous regions", successful presentation of the candidate at the "Postdoctoral" module of the "Young Scientists" NGO. In connection with a number of creative meetings and participation in joint scientific forums, I take the liberty of assessing the candidate as a responsible and thorough young researcher, open to the advice of experienced colleagues. Chief Assistant Professor Dr. Katerina Churkova persistently and methodically builds on her expert skills and scientific and creative experience, which allows her to formulate in-depth research questions. As a reviewer of her monographic work, I share with satisfaction the candidate's ability to apply the acquired methodological knowledge in the process of working with the rich empirical base of experimental and statistical data. The result is a scientific work, formatted and published as a completed author's study - a monograph, deposited in the funds of the National Library "St. St. Cyril and Methodius" on 24.04.2026.

General characteristics of the presented scientific works

The presented scientific works are in accordance with the LDASRB, the Regulations for its Application and the RDAS of the AA, are organized according to the criteria for fulfilling the requirements of the scientometric indicators for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education: 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction: 3.8. "Economics", scientific specialty: "Economics and Management (Agriculture)" for the needs of the Research Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture - Troyan at the Agricultural Academy and confirm the above hypothesis. The met requirements are quantitatively and substantively divided/separated in the report on their implementation. In Section B, a monograph is presented - 100 points and five scientific works duly related to it, published in publications that are referenced and indexed in global scientific networks with databases of scientific information (WoS & Scopus). Two of the scientific articles are author's, the remaining three are co-authored. In Section G Articles and reports published in scientific journals, refereed and indexed in world-renowned databases of scientific information (30/n), Chief Senior Assistant

Professor Dr. Churkova presents eight publications (WoS & Scopus), seven of which are author's, one is co-authored. Exceeding the minimum required for the group of 200 points is registered. Section D Citations in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information or in monographs and collective volumes includes five articles with five citations in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases. The minimum required 75 points have been met.

Participation in a national scientific or educational project is the content of Section E. Chief Assistant Professor Dr. Churkova presents four projects for a total of 60 points. The quantitative requirements for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor" in the professional field: 3.8. "Economics", scientific specialty: "Economics and Management (Agriculture)" for the needs of the Research Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture - Troyan at the Agricultural Academy are satisfied by the submitted scientific papers. Exceeding the legally required points is registered.

There is no legally proven plagiarism in scientific production.

Evaluation of submitted scientific works

The scientific papers presented in the competition by Chief Assistant Professor Dr. Katerina Churkova represent an in-depth study in a field whose relevance is undeniable and timeless. They contain an expansion of the knowledge acquired during the candidate's training for the ESD "Doctor" and an upgrade of the main areas of the quintessence of the successfully defended dissertation. The detailed knowledge of the thematic field researched by the author is embedded in the monograph "Economic Assessment of Agroecological Practices in the Production of Fodder from Leguminous Grasses in Sustainable Agriculture", Infovision Publisher. The published research is evidence of sustainability in the application and upgrading of the acquired knowledge by the doctoral student. The thematic field of scientific research requires the use of interdisciplinary knowledge and the application of technological knowledge, processes in which the candidate is institutionally supported. In this regard, it can be noted that RIMSA has a constructive tradition in passing on generational experience and

knowledge to young colleagues. This favors the implementation of a holistic approach, the enrichment of research methods, a thorough analysis process, and the objectification of the results of scientific activity. The overall assessment of the submitted scientific papers illustrates the ability to use knowledge from different sciences and is a prerequisite for Chief Assistant Professor Dr. Churkova to more easily adapt to expanding and economizing her creative pursuits, without abandoning the scientific field in which, with the materials provided in the competition, she proves herself to be an accomplished scientist. The candidate's participation in the scientific research projects of the AA developed at RIMSA, in which the results of the scientific research process are incorporated, built upon and expanded in other areas of knowledge, as well as in the business environment, is a kind of school for the acquisition of scientific knowledge and the acquisition of scientific and practical skills.

A thorough review of the candidate's scientific works (as well as the other documents submitted for the competition) suggests that, following a relatively short period of intensive research experience, Chief Assistant Professor Dr. Churkova would be well-positioned to successfully apply her expertise within the research environment at RIMSA, as well as at related institutes within the AA (B1, G1 – G8, E18-1, E18-3, E1).

Main research achievements

The scientific works presented in the competition outline the candidate's sustained interest in the current and complex research field of high-altitude meadow farming - a subject requiring/focusing necessary knowledge from biology, ecology, technology and explicitly from economics (not only accurate economic evaluation and superstructure economic efficiency).

The determination of environmentally friendly forage systems from appropriate types of forage grasses and varieties of forage crops, based on results from experimental data and subsequent economic analysis, objectified by means of approved statistical methods, is an author's achievement, a result of participation in research projects and experimental activity, shared with the scientific field in a number of scientific works (B1, G7.1, G7.7, 18.1, 18.2, 18.3, 1). The main analytical directions - economic assessment, agro-ecological practices in the production of leguminous meadow grasses,

sustainability as an economic result are located in the coordinate system of biodiversity and natural and climatic factors. This unique construct is a research achievement and a testament to the creative maturity of Senior Assistant Professor Dr. Katerina Churkova, with potential for in-depth future research on the axis of natural potential-human needs (according to Maslow)-policies. The candidate's expertise in observing experiments and analyzing them, based on agronomic and economic indicators (G7.7), builds on the knowledge and takes the holistic approach from a descriptive to an analytical level of research. The study of the value chain traces the interaction between: (1) food environment - fodder value - economic/business result and (2) animal nutrition - economic/business result, whereby goods/food contribution/economic results are rented out... The value creation processes presented in the candidate's research combine natural, biological, technological and economic components. The natural and value economic indicators are also influenced by the unfavorable natural and climatic factors, which in mountainous regions affect the state of ecosystems/grasslands and the conditions for pasture livestock breeding. From the specific/single study of the experiments, when extrapolating the processes/results to other spheres, the commonality in the process of creating goods could be revealed. For example, on the one hand - creation of biological mass/fodder value through fertilization, feeding, and on the other hand, considered more general creation of goods, with the potential to support the local and national economy (B1, G7.8). In this regard, having familiarized myself with the content of the materials for the competition, I would like to make a reference. It is known that in modern agriculture, fertigation is a method of feeding mineral fertilizers into the root system of plants with irrigation water. The relevance of this technology to some of the research in which Chief Assistant Professor Dr. Churkova participates allows us to frame an achievement that has the potential for further analysis. Combining and building on methodological approaches from different branches of science is a creative opportunity for scientists with the knowledge and experience to parallel the analyses of their research, with a view to achieving scientific knowledge with a socially significant result. The preservation of biodiversity, the protection of grassland, mountain meadows and fodder production, animal husbandry, economic activity, economic effect and economic efficiency are in a systematic relationship that has been the subject of research

by generations of scientists. The topic is of existential relevance and eternal significance, the quintessence of which the candidate touches on in a number of her publications. I consider this to be a significant achievement of Chief Assistant Professor Dr. K. Churkova. The potential debateability of the thematic area could give rise to new scientific research questions.

Contributions in scientific works

Objectivity of the results presented in scientific works, determined by the fact that the author derives the economic research, based on precise experimental data, conducted in the experimental fields of RIMSA.

The combination of knowledge from different areas of science, skillful application of holism, achieving knowledge that reveals, combines and analyzes problems with ecological and economic genesis, with high potential in the study of pasture and fodder production.

The in-depth study of the specialized topic reveals in the candidate's scientific works the potential for future discussion among the scientific community, with a connotation of the importance of agricultural system as a primary sector.

Critical notes, recommendations and questions

I have no critical remarks.

Chief Assistant Professor Dr. Churkova is a scholar who is persuasive in defending her theses—a quality that facilitates the identification of objective research questions. The thorough diligence applied to the cases examined by the candidate reveals creative potential for exploring new and broader, scientifically sound perspectives—a point I offer as an encouraging recommendation for further development in her future work.

Given the quintessence (the core essence) of the Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel awarded to Robert E. Hall and Michael Woodford this year, 2026, I have a question for the candidate: How do you view the potential of grassland management and forage production, and their role as the "microeconomic foundations of macroeconomic stabilization"? How can their contribution be utilized more

effectively to stabilize the agricultural economic system, thereby creating conditions for generating greater value within the national economy?

Conclusion

The documents submitted for the competition by Chief Assistant Professor Dr. Katerina Churkova attest to high-level scientific achievements and are fully compliant with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Application of the LDASRB, the Regulations of the AA.

Based on everything mentioned so far, I express a positive assessment of the materials submitted for the competition and, with full conviction, propose that the members of the esteemed Scientific Jury to vote for Katerina Angelova Churkova to occupy the academic position of "Associate Professor" at the Research Institute of Highland Livestock Breeding and Agriculture – Troyan, in Professional Field 3.8 Economics, Scientific Specialty "Economics and Management (Agriculture)," subject to approval by the Scientific Council on Agricultural Economics at the Agricultural Academy.

8th November 2026 Prof. Dsc Plamena Yovchevska